

MIKOŁAJ WILCZYŃSKI, MARIA ZAREMBA, ELŻBIETA SOKOLEWICZ, JERZY BOROWSKI

Przypadek rodencjozy u kota

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Białymstoku
Kierownik: doc. dr M. WILCZYŃSKI

Zakład Mikrobiologii Akademii Medycznej w Białymstoku
Kierownik: prof. dr J. BOROWSKI

Zakażenie wywołane przez pałeczkę *Yersinia pseudotuberculosis* nazywane jest rodencjozą. Termin ten został przyjęty w odniesieniu do zakażeń u zwierząt jak i ludzi.

Najpewniejszym kryterium rozpoznawczym rodencjozy jest wyosobnienie pałeczek *Yersinia pseudotuberculosis* z materiałów chorobowych. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że niekiedy pałeczki rodencjozy nie wywołują czynnego zakażenia, utrzymują się jednak w ustroju zwierząt przez długi okres czasu powodując stan nosicielstwa. Do takich zwierząt należy zaliczyć kota. Mollaret w swoich pracach dotyczących naturalnego zakażenia (2), jak i doświadczalnego zakażenia kota przez pałeczki *Y. pseudotuberculosis* (3) zwraca uwagę na rolę kota w łańcuchu epidemiologicznym rodencjozy u ludzi. Koty łatwo docierając do naturalnego rezerwuaru pałeczek rodencjozy (gryzonie, ptaki) mogą jako nosiciele stanowić źródło zakażenia zwłaszcza dla dzieci. Przypadki naturalnego zakażenia kota pałeczkami *Y. pseudotuberculosis* występują sporadycznie (1, 2). Wynikać to może z braku charakterystycznego obrazu klinicznego i utajonej postaci rodencjozy u kota.

Obecne doniesienie dotyczy opisu przypadku naturalnego zakażenia kota, u którego z materiałów sekcyjnych wyosobniono pałeczki *Yersinia pseudotuberculosis*.

Opis przypadku

Ob. M. K. zamieszkała w Białymstoku dostarczyła do Zakładu Higieny Weterynaryjnej padłego kota celem potwierdzenia ewentualnego zatrucia go przez złośliwych sąsiadów. Kot przedtem nie był leczony. Z wywiadu wynikało, że przed paroma dniami u kota wystąpiły wymioty i biegunka. Wymiociny były płynne, pieniste, żółtego koloru. Kot nie przyjmował pokarmów i po 7 dniach choroby padł.

W czasie sekcji stwierdzono obecność w jamie otrzewnowej około 200 ml płynu surowiczego-krwistego, powiększoną wątrobę i śledzionę z licznymi szaro-żółtymi, na przekroju serowatymi ogniskami wielkości małego grochu. Podobne guzki, tylko mniejsze znajdowały się pod surowicówką jelit grubych. Sąsiednie węzły chłonne krezki były powiększone i zawierały drobne ogniska serowate.

Badanie toksykologiczne wykonane w kierunku obecności trucizn najczęściej spotykanych (strychnina, arsenik, fosforek cynku) wypadły negatywnie.

Materiał sekcyjny poddano badaniom bakteriologicznym. Po posianiu homogenatów wątroby i śledziony na podłożach bakteriologicznych uzyskano wzrost kolonii bakteryjnych. Na podłożu Endo zbliżone one były pod względem morfologicznym do kolonii *Y. pseudotuberculosis* (4). Dalsza identyfikacja pałeczek Gram-ujemnych wykazała, że posiadają one identyczne właściwości biochemiczne jak standardowy

szczep *Y. pseudotuberculosis* i szczepy izolowane od ludzi na terenie Białegostoku (4). Ponadto, co jest cechą charakterystyczną *Y. pseudotuberculosis*, pałeczki wykazywały ruch w temperaturze 22°C, nie poruszały się natomiast w temperaturze 37°C.

Na zakażenie pałeczki *Y. pseudotuberculosis* wyjątkowo wrażliwe są świnki morskie, w związku z tym wykonano próbę biologiczną na tych zwierzętach. W tym celu zaszczepiono zawieszoną na podłożu 2 świnki morskie. Obie świnki padły, jedna po 5 a druga po 7 dniach. Zakażone zwierzęta już następnego dnia po wprowadzeniu zawiesiny utraciły apetyt. W czasie sekcji u świnek stwierdzono w wątrobie i śledzionie punkcikowate, szare ogniska martwicze. Z narządów tych izolowano drobnoustroje identyczne ze szczepem użytym do zakażenia.

W celu potwierdzenia przynależności badanego szczepu do gatunku *Yersinia pseudotuberculosis* wykonano aglutynację szkiełkową z surowicami odpornościowymi króliczymi zawierającymi przeciwciała anty-*Y. pseudotuberculosis* typów od I do V i oznaczono wrażliwość na swoisty bakteriofag. Wyizolowany od kota szczep aglutynował z surowicą zawierającą przeciwciała anty-*Y. pseudotuberculosis* typu I i był wrażliwy na swoisty bakteriofag. Na tej podstawie badany szczep został zidentyfikowany jako *Yersinia pseudotuberculosis* typu I.

Oznaczenie wrażliwości na chemioterapeutyki *in vitro* wykazało, że wyizolowany od kota szczep *Y. pseudotuberculosis* był wrażliwy na chloramfenikol, tetracyklinę, negram i nitrofurantoinę, natomiast odporny na penicylinę, metycylinę, ampicylinę i erytromycynę.

Do całości przedstawionych danych należy jeszcze zwrócić uwagę na fakt, że kot u którego wystąpiło naturalne zakażenie pałeczką rodencjozy przebywał pod opieką właścicielki, był starannie pielęgnowany i nie był wypuszczany na podwórko a jedynie na balkon. Choroba wystąpiła w czasie nieobecności właścicielki; prawdopodobnie po zjedzeniu upolowanego przez kota gryzonia lub ptaka, który był chory, lub który był nosicielem pałeczek *Yersinia pseudotuberculosis*.

Mollaret (2) zwraca uwagę na możliwość naturalnego zakażenia kota jedynie w wieku dorosłym. W naszym przypadku dotyczyło to również kota dorosłego (4 lata).

Przedstawiony przez nas przypadek rodencjozy u kota zasługuje na uwagę z tego względu, gdyż wyizolowany szczep *Yersinia pseudotuberculosis* należy do serotypu I, jest identyczny ze szczepami izolowanymi w tym czasie na terenie Białegostoku od ludzi z węzłów chłonnych krezki (4). Ponadto, fakt rozpoznania rodencjozy u kota może wskazywać na to, że m. in. te zwierzęta mogą być ogniwem w łańcuchu epidemiologicznym rodencjozy u ludzi.

Piśmiennictwo

1. Mair N. S., Harbourne J. F., Greenwood M. T., White C.: Vet. Rec. 81, 461, 1967.
2. Mollaret H. H.: Rec. Méd. Vet., 141, 1079, 1965.
3. Mollaret H. H.: Rec. Méd. Vet., 141, 1187, 1965.
4. Sokolewicz E., Borowski J.: Med. Dośw. Mikrobiol., 23, 11, 1971.

Adres autora: prof. dr Jerzy Borowski, Białystok, ul. Mickiewicza 2c.

Вильчиньски М., Зарэмба М., Соколевич Э., Борowski Я. — Случай родентиоза у кота.

Описали случай естественного заражения кота, у которого после смерти выделили палочки *Yersinia pseudotuberculosis*. Во время болезни наблюдали рвоту, понос, прогрессирующее исхудание, а после 7 дней болезни смерть. Анатомопатологическим вскрытием установили казеозные бугорки в печени, в селезенке и в лимфатических узлах кишечной брыжейки. Из гомогената печени и селезенки выделили грамтрицательные палочки, которые, на основании морфологических, биохимических и серологических свойств, а также чувствительности к специфическому бактериофагу и результатов биологической пробы, определили как *Yersinia pseudotuberculosis* типа I. Авторы полагают, что установление ими родентиоза у кота может указывать на эпидемиологический аспект этого заболевания у людей.

Wilczyński M., Zaremba M., Sokolewicz E., Borowski J. — A case of the disease in the cat due to *Yersinia pseudotuberculosis*.

There has been described the disease in the cat which characterized by vomiting, diarrhoe and progressive emaciation. After seven days the animal died. At necropsy there were found: caseous nodules in the liver, spleen and in lymphnodes of mesointestine. From the homogenate of liver and spleen there were isolated Gram-negative bacteria, that on the strength of morphological, biochemical, and serologic properties, sensitiveness to the specific bacteriophage, and biological test were identified as *Yersinia pseudotuberculosis*, type I. The fact of the occurrence of *Y. pseudotuberculosis* under natural conditions in the cat may point to a new aspect of epidemiology of this disease in man.

TADEUSZ DĄBROWSKI, ROMANA STANIEWSKA, IRENA UCHIMIAK

Badania zwierzyny łownej w kazuistycie ZHW Lublin w latach 1967-1971

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Lublinie
Kierownik: dr T. DĄBROWSKI

Straty spowodowane chorobami zwierząt łownych ze względu na zwiększone zapotrzebowanie rynku wewnętrznego i eksportu wymagają szerszego zainteresowania się tym zagadnieniem. Przykładem korzystnych warunków eksportowych jest np. wartość 1 zajęca żywego, odpowiadająca cenie 8 zajęcy zabitych, wzgl. 30 kg drobiu patroszonego lub 60 kg słoniny (8). Dość liczne doniesienia w piśmiennictwie krajowym dotyczą badań parazytologicznych zajęcy, schorzeń bakteryjnych oraz wścieklicziny

zwierzyny łownej w niektórych województwach.

Dubielska (6) wykazała w woj. zielonogórskim u zajęcy dość liczne oocysty kokcydii, *Trichostrongylus retortaeformis*, *Trichuris leporis* i *Cysticercus pisciformis*. W woj. poznańskim, Drygas i Piotrowski (7) u 617 zajęcy opisali dość liczną faunę pasożytniczą przewodu pokarmowego. Wieczorowski (18) w woj. białostockim u 87 zajęcy wykazał 100% inwazję pasożytniczą, przy czym kokcydzie były stwierdza-

Tab. 1. Wyniki badań laboratoryjnych zwierząt łownych pochodzących z woj. lubelskiego (lata 1967—1971)

Rodzaj zwierzęcia	Ilość badanych sztuk	Wściekliczna	Wyniki badań bakteriologicznych						Bad. parazyt. nicie- nie żół- jelit.	Inne przy- czyny śmierci
			gronkowce złociste hemolit.	pastere- loza	rodentioza	kolibakte- rioza	pyobacy- loza	salmon- loza		
Sarny	49	3		4					7	6
Daniele	2									1
Łosie	2									2
Jelenie	1									
Wilki	1								1	1
Dziki	7					2				2
Jenoty	10	8								1
Borsuki	10	4								4
Lisy	205	84	2						19	8
Zajęce	315		20	20	4	5	14	2	248	6
Razem	602	99	22	24	4	7	14	2	275	30